

Sygn. akt II CSK 191/18

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa M.J. i S.J.
przeciwko Portowi Lotniczemu [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 11 października 2017 r., sygn. akt I ACa [...] /17,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2700 (dwa
tysiące siedemset) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku z ograniczeniem sposobu korzystania z ich nieruchomości wskutek uchwały Sejmiku Województwa [...] z dnia 30 stycznia 2012 r., nr [...] w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska [...] w P. (dalej- „Uchwała”), powodowie M.J. i S.J. domagali się zasądzenia od pozwanego Portu Lotniczego [...] Sp. z o.o. z siedzibą w P. kwoty 148.600 zł wraz z ustawowymi odsetkami z tytułu odszkodowania za szkodę, obejmującą zmniejszenie wartości nieruchomości i wartość nakładów, których poniesienie jest konieczne na rewitalizację akustyczną posadowionego na niej budynku (art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - prawo ochrony środowiska, obecnie tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.; dalej - „p.o.ś”).

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w P. zasądził na rzecz powodów kwotę 138.372 zł z ustawowymi odsetkami, a wyrokiem z dnia 11 października 2017 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwany wskazał przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Jego zdaniem, w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne, wyrażone w pytaniu: czy opinia biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego, świadomie pozbawiona przez niego cech operatu szacunkowego może stanowić dowód z pisemnej opinii biegłego sądowego.

O oczywistej zasadności skargi ma natomiast świadczyć dokonanie przez Sąd samodzielnej oceny opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, mimo że „biegły swoją opinię świadomie pozbawił cech operatu”, a ponadto wywołuje ona uzasadnione wątpliwości, poparte stanowiskiem innych rzeczoznawców majątkowych, dysponujących wiadomościami specjalnymi, podczas gdy zgodnie z art. 157 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (obecnie tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 121 ze zm.; dalej - „u.g.n.”), do dokonania oceny prawidłowości sporządzenia operatu szacunkowego, wymagającej wiadomości specjalnych powołana jest jedynie organizacja zawodowa rzeczoznawców majątkowych. Oczywiście zasadność skargi pozwany wiąże także z „bezkrytycznym” oparciem się przez Sąd w całości na opinii biegłego, która wiąże

spadek wartości nieruchomości położonej w obszarze ograniczonego użytkowania z emisją ponadnormatywnego hałasu, co ma oznaczać, że Sąd w całości przerzucił na biegłego obowiązek ustalenia faktów w postaci przyczyn spadku wartości oraz oceny prawnej w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego za powstałą szkodę, podczas gdy w świetle art. 278 § 1 k.p.c. praktyka polegająca się na opieraniu się na dokonywanej przez biegłego ocenie stanu prawnego jest oczywiście niedopuszczalna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurystyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14,

nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Przedstawione przez skarżącego zagadnienie prawne - związane z zawarciem przez biegłego w swojej opinii klauzuli „Opracowanie niniejsze nie jest operatem szacunkowym” - nie czyni zadość wskazanym przesłankom (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2018 r., II CSK 23/18, nie publ.). *In casu* Sąd Apelacyjny nie negował, że sporządzona przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego opinia o wartości nieruchomości jest operatem szacunkowym, a jedynie uznał, iż określenie przezeń wartości nieruchomości powodów było elementem wyjściowym i przesłanką do dalszego opiniowania i z tego względu przyjął, że nie można utożsamiać opinii biegłego z operatem szacunkowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 100/16, nie publ.; por. też postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 682/16, nie publ., i z dnia 6 września 2017 r., II CSK 119/17, nie publ.).

Skarżący nie wykazał też, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc że zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ.; z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ.; z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ.).

Wprawdzie z wywodów Sądu Apelacyjnego zdaje się wynikać, że wykluczył on dopuszczalność poddania sporządzonej przez rzeczoznawcę majątkowego

opinii o wartości nieruchomości ocenie organizacji zawodowej rzeczoznawców majątkowych (art. 157 ust. 3 u.g.n.) z tego względu, iż „była jedynie elementem wyjściowym” opinii biegłego, i przyjął, że w takiej sytuacji sąd, w razie wątpliwości co do jej prawidłowości, może jedynie dopuścić dowód z opinii innego biegłego sądowego lub przeprowadzić opinię uzupełniającą - co byłoby poglądem błędnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2017 r., II CSK 608/16, nie publ., z dnia 27 marca 2017 r., II CSK 671/16, nie publ., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 682/16, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2017 r., II CSK 735/16, nie publ. i z dnia 6 września 2017 r., II CSK 119/17, nie publ.) - jednakże uchybienie to nie mogło wywrzeć wpływu na wynik sprawy. Należy bowiem zwrócić uwagę, że przeprowadzony w sprawie dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego w ogóle nie wzbudził wątpliwości Sądu Apelacyjnego, które w jego ocenie uzasadniałyby dopuszczenie dalszych dowodów w tej kwestii. Dopuszczoną opinię uznał za czytelną, przedstawiającą w sposób przejrzysty fakty, na których biegły się opierał, oraz metodologię i konkluzje. Zwrócił też uwagę, że wszystkie wątpliwości zostały przez biegłego wyczerpująco i w sposób przekonujący wyjaśnione. W związku z tym trzeba przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądy *meriti* dysponują pełną swobodą przy ocenie wiarygodności dowodów, co dotyczy również dowodu z opinii biegłego, a podważanie tej oceny w postępowaniu kasacyjnym jest wykluczone ze względu na art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Od oceny sądu zależy również potrzeba skorzystania z możliwości wynikającej z art. 157 ust. 3 u.g.n., a zaniechanie w tym zakresie, mimo wniosku strony, nie stanowi uchybienia, które uzasadniałoby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2016 r., III CSK 317/15, nie publ. i z dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 100/16, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2017 r., II CSK 450/16, nie publ., z dnia 27 marca 2017 r., II CSK 671/16, z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 682/16, nie publ.; z dnia 13 kwietnia 2017 r., II CSK 735/16, z dnia 6 września 2017 r., II CSK 119/17, nie publ., z dnia 11 kwietnia 2018 r., II CSK 704/17, nie publ., z dnia 15 maja 2018 r., II CSK 2/18, nie publ., i z dnia 18 maja 2018 r., II CSK 23/18, nie publ.).

Oczywistej zasadności skargi nie uzasadnia także zarzut dotyczący „bezkrytycznego” oparcia się przez Sąd w całości na opinii biegłego i przerzucenia nań w całości obowiązku ustalenia faktów w postaci przyczyn spadku wartości oraz oceny prawnej w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego za powstałą szkodę. Należy zwrócić uwagę, że podstawą prawną rozstrzygnięcia były rozważania prawne Sądu Apelacyjnego - aprobującego *implicite* stanowisko Sądu pierwszej instancji - uwzględniające przepisy prawa (w tym zwłaszcza art. 129 ust. 2 p.o.ś.) i wnioski wynikające z orzecznictwa. W szczególności Sąd Okręgowy określił i zdefiniował przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej oraz wyjaśnił, że obniżenie wartości nieruchomości należy oceniać z uwzględnieniem wpływu Uchwały na ograniczenia w zakresie korzystania z nieruchomości (przewidziane w uchwale oraz wynikające z konieczności znoszenia immisji), jak i świadomość uczestników rynku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, nie publ. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 509/11, OSNC 2013, nr 2, poz. 26, dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 113/16, nie publ., z dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 100/16, nie publ. i z dnia 17 czerwca 2017 r., II CSK 602/16, nie publ.). Opinia biegłego służyła ustaleniu tego, czy skutek ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania wartość nieruchomości powodów uległa obniżeniu i określeniu jego wysokości. Takie ujęcie granic i znaczenia opinii biegłego nie nasuwa zastrzeżeń, co czyni twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej bezpodstawnym. Odrębną kwestią jest ocena wiarygodności opinii biegłego, która - jak wyjaśniono - nie może być bezpośrednio kwestionowana w postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2018 r., II CSK 2/18, nie publ.).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw

ał